

En artikel fra [KRITISK DEBAT](#)

Hvad kan vi med et nyt flertal?

Skrevet af: **Line Barfod** | Offentliggjort: 15. august 2011

Vi står i dag med tre store udfordringer: Klimakrisen som truer selve vores eksistens, en stærkt stigende ulighed, som i høj grad forstærkes af den økonomiske og finansielle krise og så en stigende udhuling af demokratiet. Dertil kommer den ekstreme højrefløjs fremmarch i Europa og USA og tragedien i Oslo.

Når vi i løbet af kort tid har valg i Danmark, så bliver vi nødt til at forholde os til disse store udfordringer. Det er jo langt fra sikkert, at vi vinder valget, selvom meningsmålingerne i lang tid har set gode ud. Det kræver en hård indsats fra rigtig mange mennesker, hvis vi skal vinde. Men om vi vinder afhænger i høj grad også af, hvilke forbedringer man kan regne med vil blive gennemført af et nyt flertal. Hvis det nærmest ikke er til at se forskel på de to blokke, hvorfor så skifte den nuværende ud?

Derfor er det afgørende, at vi gør klart, at der er stor forskel rød og blå blok. Det er min faste overbevisning, at den grundlæggende forskel og konflikt handler om demokrati. Skal der være mere eller mindre demokrati - hvem skal bestemme i vores samfund? Det er det afgørende spørgsmål og det gælder alle politiske emner og områder.

Et eksempel er om vi blot skal afvente at markedet i skikkelse af store firmaer, herunder olieselskaber, børsspekulanter m.fl. får løst klimaproblemerne? Eller skal vi lade demokratiet bestemme, ved at drøfte løsningerne i fællesskab og indgå internationale aftaler, lave lovgivning og tage initiativer i kommuner og regioner?

Skal almindelige mennesker blive ved med at betale for spekulanternes og deres bankers tab? Eller skal vi demokratisk beslutte, at de selv må bære deres egne tab - og så investerer vi i stedet i at skabe nye jobs.

Skal vi indrette sundhedsvæsenet efter hvor private firmaer kan tjene penge? Eller skal vi demokratisk bestemme, at alle mennesker har adgang til den nødvendige behandling?

For mig er valget let. Men det kommer til at kræve hårdt arbejde at få folk til at tro på, at demokratiet faktisk kan lade sig gøre, fordi vi nu i 20-30 år har hørt, at det kun er private firmaer der dur til noget.

Løs klimakrisen - skab nye job

Et nyt flertal vil gå i gang med en ambitiøs klimaplan, der kan omstille Danmark til

vedvarende energi. Enhedslisten vil arbejde for, at vi får opstillet helt klare mål for, hvor hurtigt det skal gå. Samtidig vil vi kræve at der bliver skabt nye jobs med både produktion af vedvarende energi og energirenoveringer og produktion af energibesparende produkter, så vi kan reducere vores energiforbrug.

Og så vil vi have gjort op med ideen om at lade markedet styre energiområdet.

Vi kan demokratisk beslutte at regulere brugen af olie, kul, gas, osv. Vi kan demokratisk beslutte at investere i vedvarende energi og energibesparelser, og vi kan demokratisk beslutte en række økonomiske tiltag, der gør det dyrt at bruge meget energi og som fremmer vedvarende energi og energibesparelser.

Og ikke mindst kan vi demokratisk beslutte at gøre det meget lettere for lokalsamfund at gå i gang med en grundlæggende omstilling til vedvarende energi, som man f.eks. har gjort på Samsø, hvor man efterhånden har fået hele øens befolkning med på projektet. Hvis vi for alvor skal have omstillet Danmark, så er det afgørende, at befolkningen er med på det. Det nytter ikke med store eliteprojekter, der bliver trukket ned over hovedet på folk - som vi så med vindmølleprojektet i Østerild.

Uligheden skal mindskes

For mig er en af de helt afgørende ting, når vi får et nyt flertal, at fattigdomsydelserne bliver afskaffet. Starthjælp, kontanthjælpsloft og 450 timers regel vil blive erstattet af fuld kontanthjælp til alle på de meget lave ydelser. Tilbage vil så kun være ungedøgningen, som vi fra Enhedslisten fortsat vil arbejde på at få afskaffet, så alle får fuld kontanthjælp. Desuden vil "det sorte hul" i sygedagpengereglerne blive fjernet, så man bliver ved med at få sygedagpenge indtil man er sikret en anden indkomst, f.eks. løn, revalidering, flexjob eller førtidspension.

Afskaffelse af fattigdomsydelserne vil først og fremmest være en kæmpe lettelse for de mennesker der er ramt. Især de mange tusinde børn vil få et bedre liv, når der bliver råd til mad hver dag, at fejre fødselsdag og de andre ting, der hører med til et liv i Danmark i 2011.

Men det vil også være en styrkelse af fagbevægelsen. Det er nemmere for arbejdere at kræve ordentlige løn- og arbejdsvilkår, hvis der er et ordentligt socialt sikkerhedsnet.

Og så vil det stoppe den forråelse af samfundet, der sker når mange mennesker lever i fattigdom.

Men det er langt fra nok, at fattigdomsydelserne bliver afskaffet, når vi har en situation, hvor 50-100.000 mennesker er helt uden indkomst og helt uden for systemet, fordi de har mistet deres dagpenge og ikke er berettiget til kontanthjælp. Sådan er det nemlig, hvis man f.eks. er gift eller har en ejerbolig med lidt friværddi. Yderligere mange tusinde står til at miste deres dagpenge i sommeren 2012, fordi dagpengeperioden er blevet forkortet til to år og de ikke har udsigt til at få arbejde inden da.

Derfor er det afgørende at et nyt flertal allerede under valgkampen lover, at vi straks efter valget vil vedtage en lov om at ingen skal falde ud af dagpengesystemet i sommeren 2012. Og det vil vi arbejde hårdt på fra Enhedslistens side. Så bliver der ro på i de mange familier, der er bange for at måtte gå fra hus og hjem. Og der bliver tid til at diskutere et helt nyt arbejdsmarkedssystem, der ikke er bygget op på mistillid til de arbejdsløse og ønske om, at private aktører skal kunne tjene penge. Et system som bygger på at arbejdsløse er mennesker, der gerne vil have arbejde og uddannelse og det skal samfundet hjælpe med at skaffe.

Det vil for alvor også gøre noget ved uligheden. Men der skal mere til. Vi bliver nødt til at sætte nedbringelse af uligheden som et mål i sig selv og hvert eneste år se på, om vi har fået nedbragt uligheden.

Et væsentligt element i at nedbringe uligheden er at afskaffe satspuljen og sikre at kontanthjælp, dagpenge, pensioner og SU reguleres med den fulde løn- og prisudvikling. SF har tidligere lovet at de ville arbejde imod satspuljen og Socialdemokraterne har en kongresbeslutning om at fjerne den. Men desværre ser det lige nu ud til at S og SF vil fortsætte udhulingen af pensioner, kontanthjælp mv. og dermed øge uligheden. Den holdning vil Enhedslisten arbejde for at ændre.

Flyt magten - mere demokrati

Anders Fogh Rasmussen og Claus Hjort Frederiksen havde en klar plan, da de kom til magten i 2001. De ville grundlæggende ændre samfundet og flytte magt fra offentlige demokratiske organer til private virksomheder. Og det er i høj grad lykkedes for dem. Særligt kommunalreformen har medvirket til at udhule demokratiet og fremme privatiseringer og udliciteringer. Samtidig har skattestop og udgiftsloft, betydet at kommunerne stort set ikke har kunnet udvikle velfærden, men hele tiden har diskuteret nye nedskæringer.

Jeg tror kun det har kunnet lykkes for højrefløjten at ændre samfundet så grundlæggende - at gennemføre "en revolution" som Claus Hjort Frederiksen har sagt - fordi demokratiet er blevet udvandet gennem lang tid. Igennem flere generationer har vi opbygget systemer til at tage sig af vores dagligdag og vores problemer. Socialkontorer, fagforeningskontorer, boligkontorer, børnehaver, skoler

og ældrepleje forventes at løse alle vores problemer. Men vi har ikke fået sikret demokratiet. Vi har ikke fået sikret, at den enkelte selv er med i beslutningerne og aktiv deltager i løsningen af problemer. Vi har ikke fået sikret at vi klart opfattede det som "vores skole" - også selvom vi ikke lige har børn på skolen, "vores bibliotek" selvom vi ikke lige bruger det i øjeblikket eller "vores plejehjem" selvom vi ikke har familie der lige nu. Derfor har det kunnet lade sig gøre at lukke meget og sælge endnu mere af alt det, som det har taget generationer at bygge op. Og det, der er tilbage af vores fælles offentlige velfærd, bliver drevet, som om det var et privat firma, hvor nogle aktionærer skal tjene penge.

Særligt på sundhedsområdet kan vi se, hvor galt det går, når man indfører markedsstyring i stedet for demokratisk styring. Et eksempel der kalder på ændringer, er fødende kvinder der ikke kan regne med at have en jordemoder til stede under hele fødslen og ofte sendes hjem få timer efter fødslen. Resultatet er at antallet af spædbørn, der skal genindlægges pga dehydrering, fordi amningen ikke er kommet i gang, er eksploderet. Et andet eksempel er at ældre medicinske patienter ligger på overfyldte gange og der er ikke tid til at tage sig ordentligt af dem. Og et tredje trist eksempel er skadestuerne, hvor ventetiderne bliver længere og længere. Der har i de seneste år stort set kun været fokus på de områder, som private sygehuse kan tjene penge på og hvor de offentlige sygehuse derfor bliver tvunget til at konkurrere. Det er først og fremmest forskellige former for planlagte operationer, som samlet set udgør en mindre del af sygehusenes drift, men som bliver det, der styrer alt det andet. Samtidig skal al ting hele tiden måles og vejes og der skal skrives regninger til kommunerne for deres borgeres brug af sygehusene. Det er første skridt på vejen til at borgerne selv skal betale.

Når Venstre nu ønsker at nedlægge regionerne så er det et yderligere skridt på vejen til et privatiseret sygehusvæsen. Som så bliver endnu dyrere og dårligere, som vi har set i Norge og som USA er et skrækeksempel på.

Svaret fra venstrefløj og et nyt politisk flertal må og skal være: Vi skal gøre op med markedsstyringen og indføre en demokratisk styring. Regionerne skal ikke nedlægges, men styrkes. Først og fremmest ved at regionerne får den demokratiske ret til at beskæftige sig med andre ting end det regeringen har bestemt. Sådan som kommunerne har og som amterne havde. Regionerne skal have ret til at udskrive skatter, som amterne havde, så politikere og borgere sammen kan beslutte, hvor mange penge man vil bruge på sundhedsvæsenet - og på de andre opgaver regionerne skal varetage.

Men vi er nødt til at gå videre end det. Vi skal videre ad den vej, som regionerne er startet på med borgermøder. Vi skal have langt mere direkte demokrati, hvor ansatte og brugere sammen ser på dagligdagen og kommer med forslag til hvordan

tingene kan forbedres. Lad os lytte til ansatte og borgere i stedet for at købe os til dyre konsulenter, der forklarer hvordan man kan skære ned og markedsføre. Og det skal vel at mærke være alle ansatte. Rengøringsassistentens forslag kan være lige så væsentlige som lægens.

Vi skal også sikre en ordentlig politisk debat mellem politikere, borgere, ansatte og brugere om hvilke behandlinger og hvilken omsorg og pleje, der skal tilbydes, så det ikke er lægemiddelfirmaer, privatsygehuse m.fl. der sætter dagsordenen, fordi de har råd til at betale for markedsføring.

Det er tydeligt når man ser på reaktionerne på sygehuslukninger, at folk klart opfatter at det er "vores sygehuse". Derfor skal vi også sikre, at man reelt kan få demokratisk indflydelse på beslutningerne i sygehusvæsenet og at det hele ikke besluttet af regeringen og dens embedsmænd.

Vi skal hurtigt efter at vi har fået et rødt-grønt flertal begynde at flytte magten fra private firmaer over til demokratisk styring. Og med langt mere direkte demokrati og deltagerdemokrati end vi tidligere har haft i Danmark.

Højrefløjens krav til kommuner og regioner om yderligere tvangsprivatiseringer hvert eneste år skal fjernes. Det er vi heldigvis enige med S og SF om. Men vi bliver nødt til at gå videre og fjerne detailstyringen af kommunerne - især omkring økonomistyringen. Det er fuldstændig absurd at påstå at det er ødelæggende for dansk økonomi, hvis kommunerne samlet set bruger 200 mio. kr. mere end aftalt. Særligt når højrefløjen intet vil gøre i forhold til store virksomheder som Mærsk og Vestas, der lukker tusindvis af arbejdspladser (som de oven i købet har fået statsstøtte til). Og alt imens højrefløjen gladelig betaler milliarder til bankspekulanterne, så de ikke skal miste penge på deres spekulations-spillelidenskab.

Et rødt-grønt flertal skal afskaffe dummebøder og udgiftsloft for kommunerne. Det vil vi arbejde hårdt for og jeg håber mange fagforeninger og lokale socialdemokrater og SF'ere vil være med på, at kommunerne skal have et reelt selvstyre - også økonomisk.

Men desværre har rigtig mange politikere og embedsmænd i kommunerne jo også overtaget opfattelsen af, at det offentlige skal styres som en virksomhed. Og med kommunalreformen er der blevet alt for langt i mellem, at de der bestemmer, møder de borgere, de bestemmer over. Derfor skal vi have sikret at borgerne kan få indflydelse. Vi vil konkret stille forslag om, at borgere skal have ret til at kræve lokale folkeafstemninger, et forslag SF også har stillet tidligere. Ligesom vi mener at borgerne skal have ret til at kræve åbne budgetprocesser, hvor borgere og ansatte

diskuterer kommunens budget før politikerne begynder at diskutere, hvad der skal ske. Det vil give mulighed for en reel demokratisk proces om prioriteringerne i den enkelte kommune.

Og så skal vi på alle niveauer se på, hvordan vi kan få mere demokrati. Reel indflydelse til forældrebestyrelser i daginstitutionerne og til elevråd i skolerne. Lade ansatte og brugere selv tilrettelægge arbejdet i ældreplejen, i busdriften og i resten af den offentlige sektor. Det er de langt bedre til end dyre konsulenter.

Tragedien i Oslo:

Angrebet i Oslo kan og må man ikke bare affærdige som en gal mands værk, eller som en form for naturkatastrofe, vi intet kan lære af og intet gøre ved. Vi er nødt til at analysere baggrunden for at kunne prøve at forebygge, at det sker igen. Ligesom vi gør i forhold til andre former for kriminalitet.

Der er behov for mange forskellige tilgange og analyser i tiden fremover. Der er flere forskellige lag af forklaringer, som alle er vigtige og nødvendige at have med i det samlede billede, for at kunne sætte ind med de rigtige tiltag, for at forebygge at noget lignende sker igen.

Jeg mener der er tre lag af forklaringer. For det første er der den konkrete gerningsmand og hans personlige baggrund. Et andet lag af forklaringer handler om de sociale forandringer og et tredje lag af forklaringer er den ideologiske baggrund for forbrydelsen.

I forhold til den konkrete gerningsmand er det utrolig svært at forstå, hvordan et menneske kan begå en så forfærdelig forbrydelse. Hvad har gjort, at han er blevet fyldt af så stort had og så lidt medfølelse med andre mennesker, at han kan planlægge og udføre så forfærdelige drab? Var der nogle tidspunkter undervejs i hans liv, hvor man kunne have hjulpet ham i en anden retning fra samfundets side?

Den analyse er vigtig - sammen med analyser af andre der begår ekstreme handlinger, - ikke for at undskylde forfærdelige forbrydelser, men for at se, hvor vi kan sætte ind for at forebygge at andre gør noget lignende. F.eks. ved vi fra megen forskning at det er afgørende med gode vilkår for børnefamilier - herunder tryghed for bolig og økonomi og tid til hinanden. Det er vigtigt med gode daginstitutioner og skoler, hvor der er tid til at tage sig ordentligt af alle børn.

Og der er også nyere viden om, hvor vigtigt det er at hjælpe børn, der bliver ofre for andre børns mobning og vold. I Stockholm har man f.eks. fundet ud af, at mange af de højreekstreme, som børn har været udsat for vold fra andre børn uden at de har fået hjælp. Bl.a. af den grund er man begyndt at tilbyde behandling til børn, der har

været udsat for vold og overfald - som f.eks. gaderøverier - begået af andre børn. Behandlingen går bl.a. ud på at barnet får lov at tegne og sætte ord på alle de forfærdelige ting, som han eller hun gerne vil gøre ved de børn, der overfaldt ham/hende. F.eks. at hænge dem, save dem i stykker med motorsav osv. Når vreden får lov at komme ud og bliver anerkendt som en forståelig følelse, så kan barnet komme videre og begynde at tænke på andre ting.

Det bør vi se på at indføre i Danmark. Vi ved fra undersøgelser i København, at en stor del af børnene i København har været udsat for vold fra andre børn. Som regel uden at nogen voksne reelt tager sig af det. Det samme ville sikkert komme frem, hvis man lavede lignende undersøgelser andre steder i landet.

Vi skal forske meget mere i, hvordan vi skaber stærke og positive fællesskaber for vores børn. Alt for mange børn og unge er ikke med i fællesskaber, føler sig udenfor eller vælger at gå ind i kriminelle bander, ekstreme organisationer eller religiøse sekter. Vi skal også have gennemført en exitstrategi ligesom København har for bandemedlemmer.

Et andet lag af forklaringer handler om de sociale forandringer. En stor generation af unge i Europa står for første gang i moderne tid overfor en fremtid, hvor de vil få dårligere vilkår end deres forældre. De bliver dårligere uddannet, tjener mindre og lever kortere. Ungdomsarbejdsløsheden er eksploderet og også den generelle arbejdsløshed stiger og stiger. Samtidig er der en stor usikkerhed om fremtiden. Det handler både om klimatruslen og den økonomiske og finansielle krise. Den offentlige sektor og velfærden skæres drastisk ned og det, der har stået som sikkerhed og stabilitet, er pludselig væk. Jobbene flyttes til andre lande og arbejdere fra andre lande kommer til vores lande, hvor de udnyttes groft til at dumpe løn- og arbejdsvilkår. Samtidig udhules demokratiet mere og mere og de store firmaer og banker får mere og mere magt på bekostning af demokratiet.

Det er ikke mærkeligt, at mange føler sig usikre og at vi ser meget social uro. Nogle steder giver det sig udslag i strejker, demonstrationer og protester mod regeringer. Andre steder i optøjer. Og mange steder ser vi at den yderste højrefløj vinder frem.

Den ekstreme højrefløj vinder på bare at sige at de er imod eliten, imod indvandrere, imod islam og så ellers levere noget tåget snak om at de vil have samfundet, som det var før i tiden. Uden at de bliver afkrævet svar på, hvad det reelt er de vil. Vi kan og skal ikke gøre det samme. Vi kan og skal komme med klare forståelige bud på vores forslag til, hvor samfundet skal bevæge sig hen.

Det er fuldstændig afgørende at venstrefløjen kan komme med troværdige svar på, hvad der skal gøres. Vi skal hurtigt i gang med at skabe jobs - og der er jo brug for

masser af jobs til klimaomstilling og energibesparelser. Der er brug for jobs med at tage sig af vores børn, uddannelser, syge og ældre. Og vi har råd til at investere i job og velfærd, hvis vi holder op med at forære pengene til spekulanterne. Vi skal også sikre, at så længe man er arbejdsløs, så bliver man behandlet ordentligt og får dagpenge, man kan leve af.

Vi på venstrefløjten bliver også nødt til at turde gå i debat med højrefløjten om hvilken vej, samfundet skal udvikles. Så længe socialdemokraterne i flere lande siger og gør næsten det samme som højrefløjten, så er det svært at se forskel. Venstrefløjten er nødt til at blive tydeligere og klart beskrive hvad vi vil.

Et tredje lag af forklaringer er den ideologiske baggrund for forbrydelsen. Hvorfor valgte Breivik at blive højreekstremist? Hvorfor gik han ikke ind i en bande? Hvorfor er der så mange og med så meget had, der tilslutter sig højreekstreme netværk og organisationer i disse år?

Her bliver vi nødt til at se på den ideologi og de debatter der kommer fra den yderste højrefløj, men desværre i et vist omfang får opbakning fra højrefløjten generelt. I Europa har der i en del år været en meget hård debat fra den yderste højrefløj. Det bliver igen og igen sagt, at vi er ved at blive oversvømmet af muslimer, at Islam er en krigerisk religion og at det ikke er muligt for muslimer at leve fredeligt sammen med ikke-muslimer.

Når der bruges en sådan krigsretorik, hvor de der er imod muslimske indvandrere fremstilles som frihedskæmpere og de der ønsker at fremme integration og tolerance og menneskerettigheder for alle mennesker, kaldes landsforrædere, så giver det en stemning af, at vi er i krig og dermed bliver krigsmetoder mere nærliggende. Samtidig er Norge, Danmark og flere andre europæiske lande rent faktisk i krig og det påvirker også samfundet og samfundsdebatten. Selvom en krig foregår så langt væk som i Afghanistan, så vil det uundgåeligt føre til en vis forråelse.

Samtidig er der mange mennesker, der konkret oplever at møde indvandrere og flygtninge og skulle forholde sig til problemer, de ikke tidligere er stødt på. Og endnu flere hører gennem medierne om problemer. Når det sker samtidig med den generelle sociale usikkerhed og angst for fremtiden, så får højrefløjten en god grobund.

Vi skal selvfølgelig ikke begynde at forbyde hverken holdninger eller ytringer fra højrefløjten om at indvandrere skal ud af landet, grænserne skal lukkes osv. Men vi skal tage skarpt afstand fra sådanne ytringer. Og det er afgørende at vise, at det store flertal i befolkningen ønsker, at vi skal leve sammen i et åbent demokrati. Det

kan vi vise ved fakkeltog, demonstrationer og andre manifestationer. Og vi kan vise det gennem offentlig debat og aktive handlinger. Og ikke mindst ved at øge demokratiet, så langt flere borgere deltager i beslutningerne.

Vi skal også turde gå til højrefløjen og spørge hvad de helt konkret vil. Spørge Pia Kjærsgaard, Søren Pind, Sørine Godtfredsen og andre, hvad det helt konkret er for et samfund de ønsker. Og så tage debatten med dem. Og tage debatten med befolkningen. Ikke være bange for at diskutere problemer i samfundet - også de problemer der opstår, når flere kulturer skal leve sammen og når der i løbet af en kort årrække kommer en stor gruppe flygtninge eller indvandrere til et område.

Det afgørende, tror jeg, er at være ude og diskutere med folk og finde konkrete løsninger på konkrete problemer - så bliver det svært for højrefløjen at fremstille os som en elite fjernt fra befolkningen, der bare dikterer et multikulturelt samfund uden selv at være en del af det.

Først og fremmest er det vigtigt at holde fast i det, den norske statsminister Stoltenberg sagde lige efter tragedien og som han har holdt fast i siden; at vi skal styrke åbenheden og demokratiet og tolerancen.

Vi skal vise at der er klar forskel på højrefløj og venstrefløj. Og den afgørende forskel handler om demokrati. Skal vi have mere eller mindre demokrati? Det handler det snarlige valg i Danmark om.